

Programma Luchtruimherziening

CRO Rotterdam 27 Juni 2019

Luchtruimherziening in het kort

Opgave

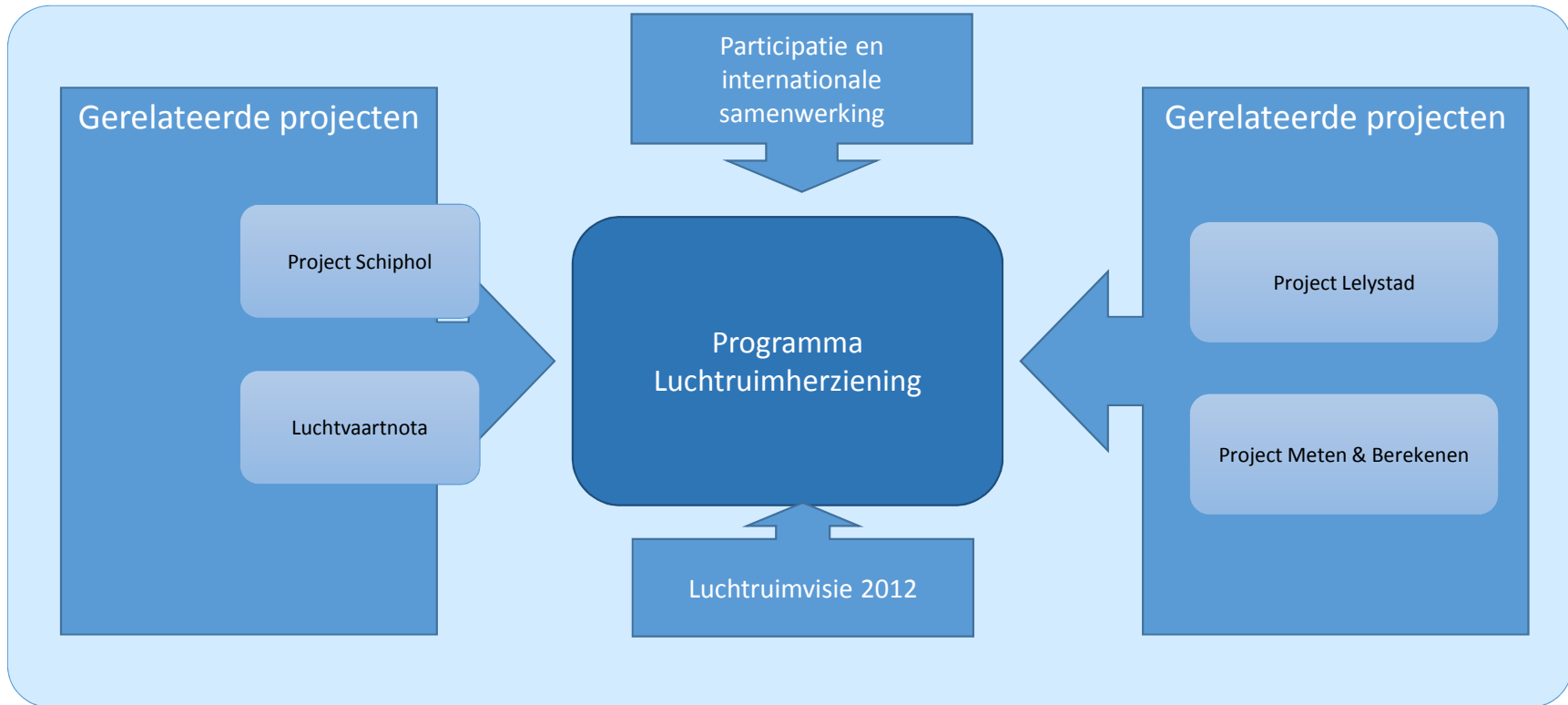
Realisatie van een integrale, toekomstbestendige inrichting en beheer van het luchtruim, gebaseerd op een zorgvuldige afweging van publieke belangen, in samenwerking met (internationale) partners en in gerichte dialoog met de omgeving (stakeholders).

Doelen

Veiligheid geldt als randvoorwaarde

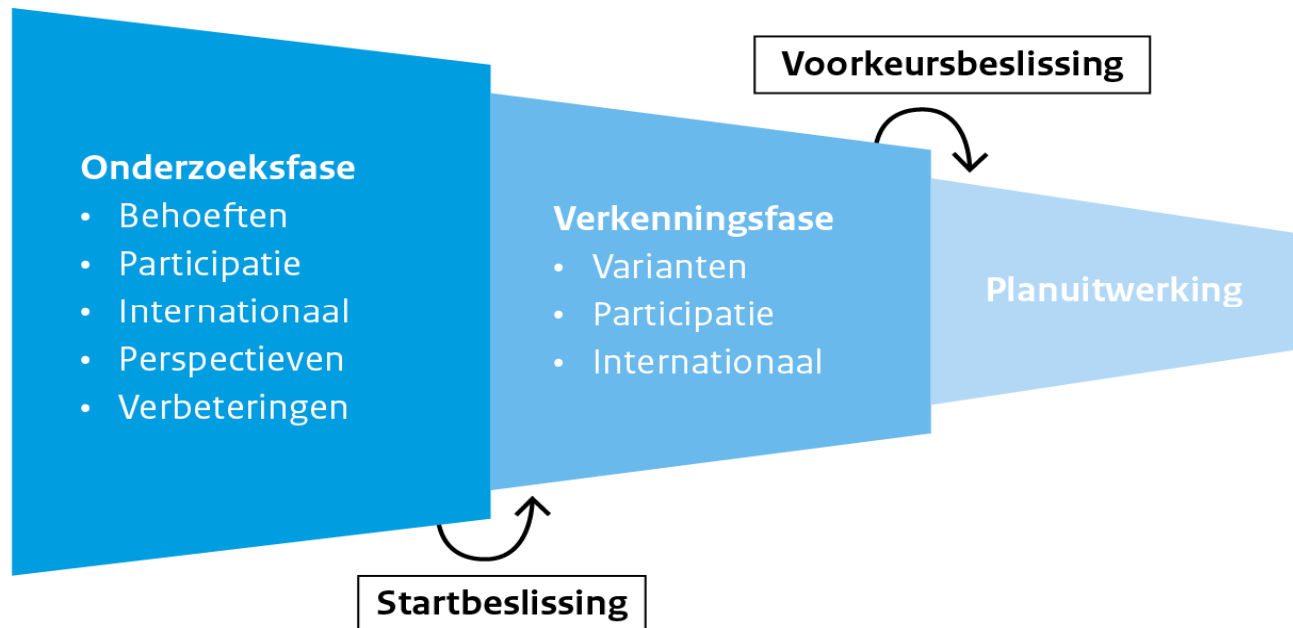
- Verruimen civiele en militaire capaciteit (militaire missie effectiviteit) in het luchtruim
- Efficiënter gebruik en beheer van het luchtruim voor alle luchtruimgebruikers
- Verduurzaming: beperken van de impact van vliegroutes op de omgeving (geluidshinder, CO2 en (ultra) fijnstof)
 - Optimale routes civiele luchthavens (sneller hoog, later laag)
 - Optimale routes bij doorgroei Lelystad van 10k naar 45k vluchten
 - Directere routes: reductie trackmiles (verminderen CO2-uitstoot)

Context Luchtruimherziening

MIRT-Fasering

Voorkeursbeslissing in Q4 2020

Startbeslissing genomen in Q2 2019

Terugblik Onderzoeksfase

Inhoud

- Behoeftestelling opgehaald
- KPI's en KPA's
- Architectuurprincipes
- Opportunity scouting
- Bouwstenen
- Quicksan luchtruim

Omgeving

- Onderzoeken en focusgroepen
- Regionale luchtvaartgesprekken
- Luchtvaartdag Amsterdam
- Bestuurlijk overleg met provincies
- Gesprekken met o.a. commissie RWM van VNG, CRO's en COVM's

Tweede Kamer

- Ronde tafel
- Technische briefing
- Plenair debat
- Kamerbrieven
- Algemeen Overleg April

Internationaal

- Best practices ophalen
- Betrekken Duitsland, België en Eurocontrol NM
- International Resonance Group

Kennis en innovatie

- Ophalen innovaties bij o.a. Airbus, TuD, Boeing
- Klankbordgroep
- Competitie 40 TUD studenten

Projectbeheersing

- Gateway review
- Getekend projectplan door de vijf partners

Resultaten van het programma

De luchtruimherziening gebeurt via drie sporen, zoals is vastgelegd in de Startbeslissing:

- **Spoor 1:** verbeteringen aansluitroutes Lelystad (vóór 2023)
- **Spoor 2:** projecten die gezamenlijk een grote verbetering aanbrengen in de capaciteit en benutting van het luchtruim in 2023 (in 2023)
- **Spoor 3:** een roadmap voor de doorontwikkeling van het luchtruim vanaf 2023 op weg naar 2035

De in 2020 te nemen Voorkeursbeslissing legt deze drie sporen vast.

Spoor 2 - projecten capaciteit en benutting

Het gaat hier om de volgende resultaten (gereed in 2023):

- Inpassing van een militair oefengebied (o.a. voor de F-35) in het noorden van het Nederlands luchtruim met voldoende capaciteit om de militaire missie effectiviteit te verzekeren.
- Herinrichting van het oosten en zuidoosten van het Nederlands luchtruim, om de ontsluiting voor het handelsverkeer van en naar Nederlandse luchthavens (met name Schiphol, Lelystad, Eindhoven en Rotterdam) te verbeteren.

Tegelijkertijd zijn de volgende projecten in uitvoering:

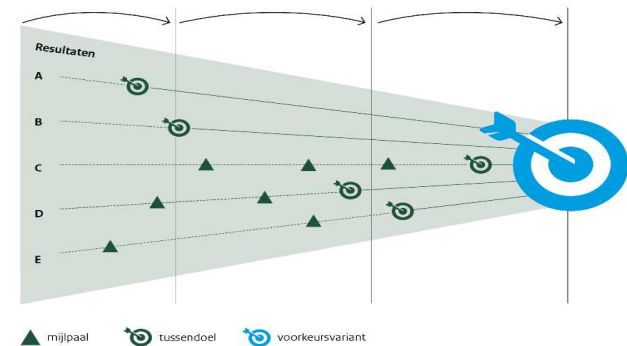
- Herinrichting luchtruim zuid-west Nederland
- Implementatie van Free Route Airspace boven Flight Level 245 (24.500 voet, ca. 7,5km)

Spoor 3 – Roadmap 2023-2035

Duurzaam, robuust & adaptief

- Geen big bang is maar een voortgaande ontwikkeling
- Opgebouwd in blokken van circa 5 jaar
- Geeft richting en draagt bij aan een adaptief beheerd luchtruim met bijbehorende ontwikkelmethoden
- Mogelijke bouwstenen:
 - Continuous Climb Operations / High altitude SID's
 - Continuous Descent Approach
 - Precisie naderingen / vaste naderingsroutes
 - Multi Airport Planning

Participatie

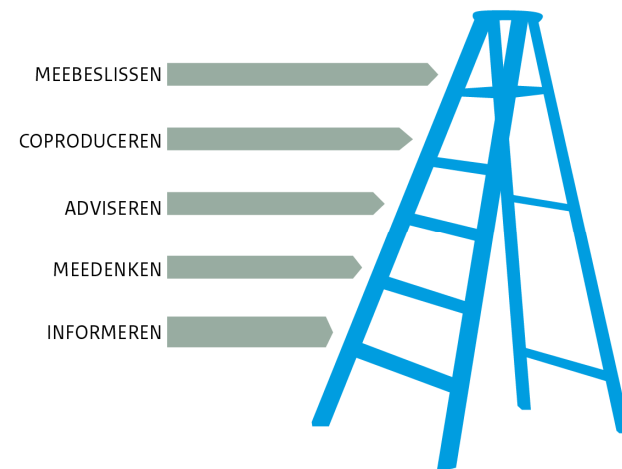
Participatie van het programma Luchtruimherziening kent drie doelen:

- Transparantie
- Zorgvuldigheid
- Navolgbaarheid

Het programma maakt daarbij onderscheid tussen:

1. Bestuurlijke participatie
2. Gebruikers participatie
3. Maatschappelijke participatie

www.luchtvaartindetekomst.nl

Participatie verkenningsfase

1. Bestuurlijk

- Bestuurlijk overleg met de Minister (2x per jaar)

2. Maatschappelijk

- Kerngroepen (2x per jaar en tussendoor)
- CRO's en COVM's (periodiek overleg)
- Luchtvaartcommunity

3. Gebruikers

- Klankbordgroep civiele luchtvaart (3x per jaar)
- General Aviation en drones (periodiek overleg)

Inspraak door éénieder op:

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau: varianten (eind Q2 2019), voorafgaand participatie d.m.v. ontwerpateliers
- Concept Voorkeursbesluit (Q2 2020)

Besluitvorming en Participatie Verkenningsfase

